

Владимир М. Симовић*

ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

doi: 10.7251/SPM1447391S

НАДЛЕЖНОСТ УСТАВНОГ СУДА БиХ ПРЕМА ЧЛАНУ VI/3Ц) УСТАВА БиХ

Задатак је Уставног суда БиХ, у смислу одредбе члана VI/3ц) Устава БиХ, да одговори на питање подносиоца захтјева да ли је закон, о чијој ваљаности зависи његова одлука, компатибилан са законима Босне и Херцеговине. У овој одлуци Уставни суд неће давати редовном суду било каква мишљења и упуте у погледу рјешавања конкретног предмета поводом којег је поднесен захтјев, будући да је питање примјене и тумачења материјалног права у надлежности редовних судова.

Из образложења

Уставни суд запажа да измијењени члан 86. став 2. Закона о деминирању у БиХ прописује да послове који се односе на уклањање мина и неексплодираних убојних средстава врше јединице Цивилне заштите у складу са Законом о деминирању у БиХ и Стандардима донесеним у тој области на нивоу БиХ и ФБиХ. Према мишљењу Уставног суда, измијењени члан 86. став 2. је компатибилан са одредбама чл. 1., 2. и 42. Закона о деминирању у БиХ, јер управо још детаљније прописује обавезу да послови

* Доц. др Владимир М. Симовић, Окружни суд Бања Лука.

деминирања буду усклађени са општим принципима из Закона о деминирању у БиХ, као и са Стандардима донесеним на нивоу БиХ. Дакле, наведена измјена одредбе члана 86. став 2. Закона о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине ФБиХ“ број 22/06), није у колизији са одредбама чл. 1., 2. и 42. Закона о деминирању у БиХ. Такође, Уставни суд запажа да и измијењена одредба члана 88. детаљније прописује обавезу поступања „тимова за деминирање“ на начин прописан у Закону о деминирању у БиХ, као и Стандардима на нивоу БиХ и ФБиХ. Поред наведеног, прописује и обавезу да споменути тимови морају испуњавати услове утврђене Законом о деминирању у БиХ и имати овлашћења Центра за уклањање мина у Босни и Херцеговини. Из наведеног, Уставни суд закључује да измијењена одредба члана 88. није у колизији са одредбом чл. 1., 2. и 42. Закона о деминирању у БиХ, будући да наведена одредба експлицитно прописује обавезу да се послови деминирања извршавају у складу са Законом о деминирању у БиХ, релевантним одредбама Закона о деминирању у БиХ (члан 2. наведеног закона) дата је надлежност (и) ентитетима у области извршавања задатака деминирања.

Уставни суд запажа да измјенама Закона о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа, које су ступиле на снагу 27. јула 2010. године, а објављене у „Службеним новинама ФБиХ“ број 43/10, није дошло до измјене одредаба чл. 86. ст. 1. и 2. и чл. 88. наведеног закона, те стога, Уставни суд неће разматрати наведене измјене.

Имајући у виду све наведено, Уставни суд закључује да су одредбе чл. 86. ст. 1. и 2. и чл. 88. Закона о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине ФБиХ“ бр. 39/03, 22/06 и 43/10) компатибилне са одредбама чл. 1., 2. и 42. Закона о деминирању у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број 5/02), будући да се међусобно допуњују на начин да федерални закон разрађује опште принципе у

погледу деминирања прописане државним законом који је такву разраду принципа дозволио својим одредбама.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број У5/13 од 5. јула 2013. године)

ПРАВО НА СЛОБОДУ ЛИЧНОСТИ

Не постоји повреда права на слободу личности из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5. став 1. тачка ц), тест. 3 и 4 Европске конвенције Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када су апеланти лишени слободе на основу одлуке суда у којој су дати јасни и образложени разлози о испуњавању услова прописаних законом за продужење притвора, када су одлуке суда донесене уз поштовање процесних и материјалних гаранција, када апелантима није била ускраћена могућност да буду испитани у присуству браниоца, да остваре увид у доказе на којим се темељио приједлог за продужење притвора и да се о њима изјасне, те када је одлука о продужењу притвора донесена од суда који је надлежан да преиспита законитост притвора у најширем смислу.

Из образложења

У конкретном случају Уставни суд примјећује да је у оспореним рјешењима констатовано да се притвор продужава због постојања основане сумње да је почињено кривично дјело убиство прописано Кривичним законом СР БиХ, који је био на снази у вријеме извршења наведеног дјела, те да је притвор одређен на темељу одлуке надлежног суда, а по образложеном приједлогу Тужилаштва из разлога утврђених релевантним одредбама Закона о кривичном поступку Федерације БиХ на начин и у поступку прописаном законом.

Даље, Уставни суд примјећује да је у оспореним рјешењима постојање основане сумње оцијењено на основу обимне доказне грађе која је прикупљена у досадашњој фази поступка, односно која је приложена уз приједлог за продужење притвора, а која по мишљењу Уставног суда, „може задовољити објективног проматрача у оцјени да су лица која су у питању *могла* починити кривично дјело које им се ставља на терет“. С тим у вези, Уставни суд примјећује да образложења оспорених рјешења исцрпно преносе садржај проведених материјалних доказа, те исказе саслушаних свједока, а на темељу којих је Врховни суд оцијенио постојање основане сумње. Наиме, из проведених доказа произлази да је оштећени доведен у службене просторије ради саслушања, да је приликом испитивања злостављан, да је за вријеме његовог боравка у службеним просторијама сваки од апеланата предузимао одређене радње, те, најзад, да су оштећеног и одвели апеланти из службених просторија, да је превезен службеним аутомобилом, вјероватно до мјеста на ком је наредног дана и нађен његов леш.

Уставни суд не сматра да је образложење редовних судова у том погледу произвољно, те да би се могло довести у питање поштивање стандарда из члана 5. став 1. тачка ц) Европске конвенције Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). С тим у вези, Уставни суд подсјећа да чињенице које изазивају сумњу и које могу бити довољне у вријеме лишавања слободе, не треба да буду истог нивоа као оне које су неопходне за одлуку у наредним фазама поступка, нпр. за подизање оптужнице (види, Европски суд за људска права, *O'Hara против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 16. октобра 2001. године, апликација број 37555/97, тачка 36.). Стога, и тврдње апеланата којим настоје дискредитовати исказе појединих свједока, уз наводе да их нити један од материјалних доказа не доводи у директну везу са кривичним дјелом које им се ставља на терет, оспоравање исказа заштићеног свједока уз тврдњу да „са мјеста на ком се налазио није могао видјети шта се догађа“, те најизад да је Врховни суд пропустио да оцијени да је исказ свједока А.Х. у

потпуности оповргнут исказом свјedoкиње К.М. без значаја су на доношење закључка Врховног суда о постојању основане сумње који је заснован на проведеним доказима чији квалитет не доводи у питање стандард да су из перспективе објективног посматрача апеланти *могли* починити кривично дјело за које се терете.

Кривично дјело убиство је увијек тешко кривично дјело, јер је његова посљедица лишавање живота као основне људске вриједности. Када постоји основана сумња да су такво дјело починила лица која су у вријеме извршења кривичног дјела били полицијски службеници, чији је задатак управо да штите и живот као основну људску вриједност, онда то околностима конкретног случаја даје карактер ванредних. Даље, у конкретног случају произлази да су апеланти и након критичног догађаја наставили да раде у полицијским структурама, да су учествовали и у његовој истрази, односно да су опструирали истрагу овог догађаја. У том смислу без значаја је протек времена на који апеланти указују и чињеница да више немају својство полицијских званичника с обзиром на то да је постојање основане сумње да су учествовали у извршењу кривичног дјела које им се ставља на терет, те појединости критичног догађаја разоткривене у садашњем времену и да као такве имају учинак на повјерење јавности у рад полицијских структура које се, због дјеловања апеланата у прошлости, може довести у питање и може нарушити јавни ред. Стога, Уставни суд сматра да разлози и образложења које је понудио Врховни суд, оцјењујући постојање овог притворског разлога, не остављају утисак произвољности.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 2350/13 од 17. јула 2013. године)

ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ

Војни станови

Пропуштањем да примијени одредбу члана 3.а) Закона о престанку примјене Закона о напуштеним становима, те произвољном примјеном материјалног права од Апелационог одјела Суда БиХ дошло до повреде уставног права апелантнице и другог апеланта на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине.

Из оразложења

Имајући у виду да је чињенично и правно питање које произлази из навода апелације у овом предмету битно чињенично и правно слично питањима која је Уставни суд разматрао у Одлуци о допустивости и меритуму број АП 1527/11 од 15. маја 2012. године („Службени гласник БиХ“ број 56/12, доступна на веб-страници Уставног суда www.уставнисуд.ba), Уставни суд се, умјесто посебног образложења меритума конкретне одлуке у погледу навода апелације, у цијелости позива на образложење и разлоге наведене у тој одлуци.

Доводећи у везу наводе конкретне апелације (којом је, у суштини, указано на погрешан став Суда БиХ да су М. В., А. В. и Р. С. захтјеве за поврат станова поднијели као власници конкретних станова, а не као носиоци станарских права и да је, стога, искључена могућност примјене члана 3.а) Закона о престанку примјене) са властитом праксом, Уставни суд сматра да је Апелациони одјел Суда БиХ пропустио да у конкретном случају примијени одредбу члана 3.а) Закона о престанку примјене Закона о напуштеним становима. Наиме, наведена одредба регулише питање поврата тзв. војних станова оним носиоцима станарских права који су након 19. маја 1992. године остали у служби у било којим оружаним сна-

гама ван територије БиХ и оним који су из истог стамбеног фонда бивше ЈНА или новоформираних фондова оружаних снага држава насталих на просторима бивше СФРЈ стекли ново станарско право.

Уставни суд истиче да наведену одредбу није проблематизирао ни Европски суд у пресуди *Ђокић*. Наиме, суштина пресуде *Ђокић* је да се подносиоцу пријаве омогући адекватна компензација због лишавања права на поврат станова (реституција). С тим у вези, Уставни суд запажа да је Суд БиХ, одбијајући апелантинцину тужбу, а затим и захтјев за преиспитивање судске пресуде, установио да су у поступку пред Комисијом правилно утврђене све одлучне чињенице, а те чињенице, како произлази из образложења оспорених пресуда, тичу се ваљаности закључења и извршења уговора М. В. и Р. С. са Савезним секретаријатом за народну одбрану на основу Закона о стамбеном обезбјеђењу у ЈНА, те да су, стога, М. В. (правни сљедник А. В.) и Р. С. Законити купци предметних станова, што даље, према мишљењу Суда БиХ, искључује могућност примјене члана 3а Закона о престанку примјене Закона о напуштеним становима којим су прописани изузеци од одредбе члана 3. ст. 1. и 2. истог закона.

Уставни суд понавља свој став изражен у Одлуци број У 15/11 да „према систему Европске конвенције, националне власти су те које дају иницијалну процјену и постојање проблема од јавног интереса који захтијева мјере лишавања имовине и корективних поступака који треба да се предузму. Дакле, држава, према систему Европске конвенције, има широк степен слободне процјене при одређивању тога шта је од општег интереса поводом рјешавања сложених питања као што је и питање поврата тзв. војних станова. Уставни суд сматра да је и члан 3.а) Закона о престанку примјене Закона о напуштеним становима резултат такве слободе процјењивања и већ је у својој Одлуци број У 83/03 утврдио да је у складу са чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, јер успоставља правичну равнотежу између јавног интереса и носилаца станарског права, а у Одлуци број У 15/11 такав став је реафирмисан и закључено да лишавање имовине носилаца права на „становима ЈНА“ на начин да им се под условима из наведене одредбе

ономогући поврат у стан –задовољава принцип пропорционалности, односно да успоставља правичну равнотежу између интереса носилаца права и јавног интереса“.

На основу свега наведеног, а имајући у виду пресуду *Бокић* којом је, у суштини, подносиоцу пријаве омогућена адекватна компензација због лишавања права на поврат стана (реституција), те имајући у виду Одлуку број У 15/11 у којој је Уставни суд установио да лишавање имовине без одговарајуће накнаде не би успоставило правичну равнотежу између интереса носилаца права и јавног интереса, јер би такви носиоци права морали сносити „посебани прекомјеран терет“, а што није у складу са стандардима Европске конвенције, уколико не постоје изузетни разлози који би оправдали лишавање имовине без одговарајуће накнаде, према мишљењу Уставног суда, Апелациони одјел Суда БиХ је пропуштањем да примијени одредбе члана 3.а) Закона о престанку примјене Закона о напуштеним становима произвољно примијенио материјално право, чиме је дошло до повреде права апелантице и другог апеланта на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 3911/12 од 17. јула 2013. године)

Образложење пресуде

Не постоји повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције када су редовни судови аргументовано образложили побијане одлуке.

Из образложења

Из образложења побијаних пресуда слиједи да нису постојали услови за примјену члана 210. став 1. Закона о облигационим

односима, јер из спроведених доказа слиједи да је апелант у смислу уговора о преузимању уплатио средства туженој која је средства пренијела СИЗ-у као продаваоцу стана, те да је апелант лична средства уплатио СИЗ-у, а не туженој. Тужена је уплату наведеног износа примила као уплату тужиоца према СИЗ-у, тако да на страни тужене нема стицања без основа, односно не постоји обогаћење тужене које би одговарало осиромашењу апеланта. Уговор о преузимању је закључен у вријеме када није било могуће право откупа стана у друштвеној, односно државној својини и једино је било могуће конституисати станарско право на стану. Уговор о преузимању по садржају одговара уговору о стицању права власништва на стану у друштвеној, односно државној својини, тако да је противан одредбама члана 51. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима, јер уговорна обавеза има недопуштен основ, због чега је уговор о преузимању ништав у смислу одредаба члана 103. став 1. Закона о облигационим односима.

Апеланту не припада право на поврат средстава нити према члану 104. став 2. Закона о облигационим односима, јер ако је уговор ништав због тога што је по својој садржини и циљу противан принудним прописима, суд може одбити у цијелости или дјелимично захтјев несавјесне стране за враћање оног што је дала. Тужена није примила средства на име цијене стана, него је уплата на рачун продаваоца СИЗ-а извршена путем тужене, тако да апелант нема основа за враћање спорног износа у односу на тужену нити по овој одредби. Уставни суд оцјењује наведена образложења пресуда редовних судова аргументованим.

С тим у вези, а у смислу претходно наведеног принципа, Уставни суд не може констатовати да побијане пресуде крше апелантова уставна права, него управо супротно, тј. да садрже одговоре на суштинско питање зашто је одбијен његов тужбени захтјев. Уставни суд указује и да апелант не наводи било какву неправичност поступка у његовом процедуралном дијелу, него повреду права на правично суђење налази у погрешној примјени одредаба материјалног права. У складу са наведеним, Уставни суд налази да

оспореном пресудом није повријеђено апелантово право на правично суђење.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 3011/10 од 17. јула 2013. године)

Прекршаји

Није повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, с обзиром на то да одредбе релевантног материјалног и процесног права нису биле произвољно примијењене, нити су апеланту биле ускраћене процесне гаранције права на правичан поступак.

Из образложења

Уставни суд, најприје, истиче да се у конкретном случају ради о прекршајном поступку, те да се, с тим у вези, поставља питање примјењивости члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције у конкретном случају, односно питање да ли се ради о „кривичној“ оптужби против апеланта у смислу члана 6. Европске конвенције. Оцјена да ли је нека оптужба „кривична“ у смислу значења из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције даје се на основу критеријума: класификовање према законодавству, природа прекршаја и природа и строгост казне и ови критеријуми не морају бити кумулативно испуњени. Природа прекршаја укључује два поткритеријума: обим прекршене норме и сврху казне, који морају бити кумулативно испуњени да би се радило о „кривичној оптужби“. Полазећи од до сада усвојене праксе, као и наведених критеријума, Уставни суд закључује да се у конкретном случају, с обзиром на обим прекршене норме и сврху санкције, ради о „кривичној оптужби“, односно да је у конкретном случају у односу на апеланта примјењив члан

II/3e) Устава Босне и Херцеговине и члан 6. став 1. Европске конвенције (види, Уставни суд, Одлука број АП 2255/05 од 16. јануара 2007. године, објављена у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 38/07, тач. 20., 21. и 22.).

У погледу апелантовог навода да је он кажњен као правно лице, а одговорно лице ослобођено од одговорности, Уставни суд запажа да првенствено одговорно лице није ослобођено од одговорности, него је обустављен поступак против њега због застарјелости. Даље, редовни судови су оцијенили и застарјелост вођења поступка према апеланту и утврдили да, према релевантним одредбама Закона о прекршајима и Закона о трговини, није наступила застарјелост за вођење прекршајног поступка против апеланта, што су исцрпно образложили у оспореним одлукама. С тим у вези, имајући у виду висину запријеђене новчане казне за предметни прекршај и релевантне законске одредбе, Уставни суд запажа да у погледу апеланта није протекао релативни рок застарјелости с обзиром на предузимање низа процесних радњи и враћање предмета на поновни поступак, којима се застарјелост прекидала. Даље, неспорно је да није протекао ни апсолутни рок застарјелости с обзиром на то да од дана када је прекршај учињен (период од 19. до 25. априла 2006. године) нису протекле четири године до дана доношења коначне одлуке у поступку (31. децембар 2009. године).

Стога се у цијелости показују неоснованим апелантови наводи везани за застарјелост предметног прекршајног поступка. При томе, Уставни суд запажа да је Окружни суд погрешно примијенио важећи Закон о прекршајима кад је обуставио прекршајни поступак против одговорног лица. Наиме, према прелазним одредбама важећег Закона о прекршајима, у предметном поступку се примјењивао стари Закон о прекршајима (који су судови заиста и примјењивали у предметном поступку), чијом одредбом члана 68. став 3. је прописано да се застарјелост за покретање и вођење прекршајног поступка према одговорном лицу у правном лицу оцјењује према застарјелости за предузимање прекршајног поступка према правном лицу, ако је за исти прекршај прописана каз-

на и за правно лице. Међутим, Уставни суд сматра да та чињеница (обустава прекршајног поступка против одговорног лица), у околностима конкретног случаја сама по себи не може представљати повреду апелантових уставних права. Ово због тога што Уставни суд није нашао произвољност у утврђивању чињеница и примјени материјалног права кад су редовни судови у оспореним одлукама, примјеном релевантних одредаба Закона о трговини и Закона о прекршајима, неспорним утврдили да прекршајни поступак против апеланта није застарио.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 1315/10 од 12. јуна 2013. године)

Суђење у „разумном“ року

У односу на апеланте постоји повреда права на правичан поступак у односу на доношење одлуке у „разумном“ року из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције када је поступак ради накнаде штете трајао 22 године и 11 мјесеци од дана подношења тужбе, односно 14 година и два мјесеца од заснивања надлежности Уставног суда.

Из образложења

Према конзистентној пракси Европског суда и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора се оцјењивати у оквиру околности појединог предмета, водећи рачуна о критеријима успостављеним праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежног суда или других јавних власти, те о значају који конкретна правна стварима за апеланта (види Европски суд за људска права, *Микулић против Хрватске*, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-I, став 38).

Уставни суд запажа да су апеланти покренули поступак 2. марта 1987. године, који је окончан 11. фебруара 2010. године. Међутим, период који, *ratio ne temporis*, улази у надлежност Уставног суда не почиње 2. марта 1987. године него 14. децембра 1995. године, као датума када је Устав Босне и Херцеговине ступио на правну снагу. Међутим, у оцјењивању разумности дужине поступка на коју апеланти указују, Уставни суд ће узети у обзир стадиј поступка достигнут до 14. децембра 1995. године (*loc. cit.*, пресуда *Микулић*, став 37). У вези са наведеним, Уставни суд запажа да је до времена када је заснована надлежност Уставног суда поступак трајао осам година и девет мјесеци. Након заснивања надлежности Уставног суда, поступак је трајао 14 година и два мјесеца.

Уставни суд подсјећа на чињеницу да је предметни поступак окончан након 22 године и 11 мјесеци од дана подношења тужбе, односно да је након заснивања надлежности Уставног суда поступак трајао 14 година и два мјесеца. За наведену чињеницу нема никаквог разумног оправдања, тако да Уставни суд неће проводити анализу у смислу напријед наведених критерија успостављених праксом Европског суда. Уставни суд закључује да је, због недоношења одлуке у разумном року, повријеђено право апеланата на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Апеланти су тражили накнаду нематеријалне штете због дужине трајања поступка, али нису прецизирали износ. Приликом одлучивања о захтјеву за накнаду нематеријалне штете, Уставни суд упућује на раније утврђен принцип одређивања висине накнаде штете у оваквим случајевима (види, Одлуку Уставног суда број АП 938/04, објављену у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 20/06, ст. 48-51). Према утврђеном принципу, апелантима би за сваку годину одгађања да се донесе одлука требало исплатити износ од приближно 150 КМ, а уколико се ради о хитном поступку, износод 300 КМ. У конкретном случају, имајући у виду да је поступак трајао 22 године и 11 мјесеци, апелантима се одређује накнада у висини од укупно 3.300 КМ. Влада Зеничко-добојског

кантона је дужна, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, апелантима на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року требало солидарно исплатити укупан износ 3.300 КМ.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 1718/10 од 17. јула 2013. године)

Постоји кршење права на суђење у „разумном“ року као једном од сегмената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у ситуацији када поступак, који није сложен, пред Општинским судом, према расположивим подацима још увијек није окончан ни након више од шест година, премда се извршни поступак према изричитој законској одредби сматра хитним, при чему апелант својим понашањем није утицао на дужину поступка, а Општински суд није понудио било какво оправдање за дужину предметног поступка.

Из образложења

У вези с тим, Уставни суд истиче да се у извршном поступку, због саме његове природе, треба поступати хитно (види Европски суд, *Comingersoll S. A. Против Португалије*, став 23., 2000. година), што је и регулисано чланом 5. став 1. Закона о извршном поступку, према којем је суд у поступку извршења дужан да поступа хитно. Осим тога, Уставни суд подсјећа и на праксу Европског суда и властиту јуриспруденцију према којима је дужност државе да организује свој правни систем тако да омогући судовима и јавним властима да се повинују захтјевима и условима из Европске конвенције (види, Европски суд, *Zanghi против Италије*, пресуда од 19. фебруара 1991. године, серија А број 194, став 21. и Уставни суд, Одлука број АП 1070/05 од 9. фебруара 2006. године, став 34.).

У конкретном случају Уставни суд указује на то да предметни извршни поступак, који се, дакле, према изричитој законској од-

редби сматра хитним, траје шест година и шест мјесеци. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да је дужина предметног судског поступка *a priori* супротна принципу „разумног рока“ из члана 6. став 1. Европске конвенције, те да би се као таква могла оправдати само у изузетним околностима. Уставни суд запажа да Општински суд уопште није одговорио на наводе из апелације. Стога, оцјењујући понашање Општинског суда, те имајући у виду да апелант својим понашањем није допринио дужини поступка, Уставни суд сматра да се дужина предметног извршног поступка, који траје шест година и шест мјесеци, може уцијелости приписати Општинском суду. Имајући у виду наведено и узевши у обзир све наведене факторе, Уставни суд закључује да је у овом случају, због дужине трајања поступка, повријеђено апелантово право на правично суђење у разумном року и члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 3977/10 од 25. априла 2013. године)

Постоји повреда права на суђење у „разумном“ року као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у ситуацији када предметни парнични поступак није окончан ни шест година и три мјесеца након подношења тужбе, а Општински суд није понудио разумно и објективно оправдање за овако дуго трајање поступка.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 4480/11 од 25. јуна 2013. године)

Постоји повреда права на суђење у „разумном“ року као једном од елемената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у ситуацији када поступак, који је нешто сложенији, пред Окружним привредним судом према расположивим подацима још увијек није окончан ни након три године и осам мјесеци, при чему апелант својим понашањем није утицао на

дужину трајања поступка, а Окружни привредни суд у одговору на апелацију није понудио разумно и објективно оправдање за овако дуго трајање поступка.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 3773/11 од 13. марта 2013. године)

Постоји кршење права на суђење, „у разумном“ року као једног од сегмената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у ситуацији када поступак, који није сложен, пред Општинским судом, према расположивим подацима, није окончан ни након више од осам година, при чему апелант својим понашањем није утицао на дужину поступка, а Општински суд није понудио било какво оправдање за дужину предметног поступка.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 5012/11 од 10. априла 2013. године)

Постоји кршење права на суђење у „разумном“ року као једном од аспеката права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције када поступак, који није посебно сложен, није окончан ни након четири године, а апеланти својим понашањем нису допринијели да поступак траје тако дуго.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 770/11 од 16. маја 2013. године)

Постоји повреда права на доношење одлуке у „разумном“ року као сегмент права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине у парничном поступку који је након 10 година и три мјесеца правноснажно окончан у дијелу којим је одлучено о накнади на име неоснованог богаћења за спорно раздобље, при чему апелантица својим поступцима није допринијела дужини трајања поступка.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 2664/09 од 13. новембра 2012. године)

Повријеђено је апелантово право на правично суђење у „разумном“ року из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције када поступак извршења судске одлуке није окончан ни након три године и 10 мјесеци, а за тако дуго трајање поступка није дато никакво објективно и разумно образложење.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број АП 2760/09 од 30. октобра 2012. године)

Постоји кршење права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у односу на доношење одлуке у „разумном“ року када поступак у спору из радног односа, који је према закону хитан, траје 15 година и три мјесеца и још увијек је у току пред Кантоналним судом, те када судови нису понудили оправдане разлоге и аргументе за овако дуго трајање поступка.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 582/10 од 16. јануара 2013. године)

Не постоји повреда права на правично суђење у „разумном“ року из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у ситуацији када је поступак био прекинут, а затим настављен и окончан у року од 20 мјесеци.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 492/10 од 28. фебрура 2013. године)

ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ И ПРАВО НА ИМОВИНУ

Повријеђено је право апеланта на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, те право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију ако не постоје гаранције да ће апелант, као ималац извршног судског наслова, моћи наплатити своја потраживања у разумном року.

Из оразложења

Уставни суд наглашава да је идентична правна питања – неизвршење рјешења о извршењу на терет средстава буџета Унско-санског кантона – разматрао у Одлуци о допуствости имеритуму број АП 4368/11 од 25. јуна 2013. године (види, Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму, доступна на веб-страници Уставног суда www.ustavnisud.ba). Разлози наведени у Одлуци Уставног суда број АП 4368/11 у погледу допуствости апелације у цијелости се односе и на ову одлуку, па се Уставни суд, умјесто посебног образложења о допуствости конкретне апелације, у цијелости позива на разлоге наведене у цитираној одлуци Уставног суда.

Такође, у вези с меритумом предмета у односу на наводе о повреди права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, те права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, Уставни суд наглашава да се разлози дати у цитираној Одлуци број АП 4368/11 у цијелости односе и на овај предмет. Стога, Уставни суд сматра да је у конкретном случају повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције у односу на право на извршење правноснажне судске одлуке, као и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију због немогућности апеланта да реализирају извршење правноснажне судске одлуке.

Уставни суд је у цитираној Одлуци број АП 4368/11 наложио Влади Унско-санског кантона да изврши своје уставне обавезе и осигура поштовање људских права, тако што ће предузети одговарајуће мјере с циљем да сви повјериоци који посједују извршне судске одлуке на терет буџетских средстава Унско-санског кантона, наплате своја потраживања у што краћем року. С тога се и ова одлука доставља Влади Унско-санског кантона са истим циљем.

У смислу члана 76. став 2. Правила Уставног суда, Уставни суд изузетно, на захтјев апеланата, може одредити накнаду нематеријалне штете. Међутим, Уставни суд подсећа на то да, за разлику од поступка пред редовним судовима, накнаду нематеријалне штете одређује у посебним случајевима кршења загарантованих људских права и основних слобода. Узимајући у обзир све релевантне околности предмета, Уставни суд сматра да је одговарајућа сатисфакција за апеланта одлука којом се утврђује кршење уставних права и налог Влади Унско-санског кантона да предузме мјере с циљем да повјериоци који посједују извршне судске одлуке на терет буџетских средстава Унско-санског кантона наплате своја потраживања у разумном року.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 1239/11 од 5. септембра 2013. године)

ПРАВО НА ИМОВИНУ

Постоји кршење права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију када су јавне власти мијешањем у имовину апеланата, које је било законито и имало легитиман циљ, и тиме што нису допустили враћање установе на којима су имали станарско право, апелантима, уствари, одузели имовину, а да нису утврђене релевантне чињенице да ли су испуњени услови да им њихова предратна станарска права буду компензирана кроз одговарајућу накнаду, чиме је на апеланте стављен превелик терет, односно није постигнута правична равнотежа између заштите имовине апеланата и захтјева јавног интереса.

Из образложења

Имајући у виду да је чињенично стање које произлази из навода апелација у овом предмету битно чињенично и правно слично питањима која је Уставни суд већ разматрао у Одлуци број

АП 1011/08 *Ристо Марковић и др.* од 23. новембра 2012. године (види, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП 1011/08 од 23. новембра 2012. године, „Службени гласник БиХ“ број 102/12, доступна и на www.ustavnisud.ba), Уставни суд се, умјесто посебног образложења меритума конкретне одлуке у погледу навода апеланата, уцијелости позива на образложење и разлоге наведене у тој одлуци. У наведеној одлуци Уставни суд је, у односу на наводе апеланата о повреди права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију, закључио да је дошло до кршења права на имовину јер им је имовина одузета, а да нису утврђене релевантне чињенице да ли су испуњени услови да им њихова предратна станарска права буду компензирана кроз одговарајућу накнаду, чиме је на апеланте стављен превелик терет, односно није постигнута правична равнотежа између заштите имовине апеланата и захтјева јавног интереса. У истој је одлуци Уставни суд указао да, имајући у виду наводе и закључке изнесене поводом разматрања повреде права на имовину апеланата, сматра да није неопходно разматрати наводе о повреди права на правично суђење и права на поштовање дома апеланата. С обзиром на то да се разлози наведени у Одлуци број АП 1011/08 уцијелости односе и на ову одлуку, због истих разлога, Уставни суд закључује да је дошло до кршења права на имовину апеланата, када су јавне власти апелантима, мијешањем у њихову имовину, уствари, одузели имовину, а да нису утврдиле да ли су испуњени услови да им њихова предратна станарска права буду компензирана кроз одговарајућу накнаду.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП 1203/10 од 25. априла 2013. године)